בשר תפוח מפני שהוא מאכל לחיה · דימה לימא מפני שהוא מאכל לכלבים וי"ל דכרבי יהודה אתיא ואיט מסריה כפירוש הקונטרס אלא חזי ליה וכל מידי דחזי ליה לאיתיה לא מקלה לכלבים אבל מפני שהוא מאכל לחיה מותר לטלטלו דכל ישראל בני מלכים הם ורב חסדא דלא קרי בשר תפל מהאי טעמא ליה כל ישראל בני מלכים: **אין** שוקרין בהמה חיה ושוף · לספרים דגרסי רב"ל כך בריתא פליגא אקמייתא בתרתי דדייקין הא דדוי מדרין אפילו ברה"ר ולעיל קתני דווקא בחצר ותו סיפא דמוקמא לתרגולת דאין מדרין ברה"ר ולעיל קתני דאפי' בחצר לא ולספרים דגרסי אין שוקרין בהמה חיה ושוף בחצר אפי': **רבי** אליעזר אומר בהמה שנפלה לאמת המים מביא כרים וכסתות ומניח תחתיה ואם עלתה עלתה מיתיבי בהמה שנפלה לאמת המים עושה לה פרנסה במקומה בשביל שלא תמות פרנסה אין, כרים וכסתות לא? לא קשיא הא דאשר בפרנסה הא דאי אפשר בפרנסה: אפשר בפרנסה אין ואי לא, מביא כרים וכסתות ומניח תחתיה, והא *קא מבטל כלי מהיכנו: סבר מבטל כלי מהיכנו=דרבנן *צער בעלי חיים=דאורייתא ואתי דאורייתא ודחי דרבנן: התרנגולת שבחה וכו': דוחין אין מדרין לא, תנינא להא דת"ר מדרין בהמה חיה ועוף בחצר אבל לא את התרנגולת תרנגולת מאי טעמא לא? אמר אביי משום דמקפיא נפשה מצרחא מדרין בהמה וחיה ועוף בחצר אבל לא ברה"ר והאשה מדרה את בנה ברה"ר ואינ"ל בחצר ותניא אידך אין עוקרין בהמה וחיה ועוף בחצר אבל דוחין בהן שיכנסו הא גופא קשיא "אבל דוחין" אין עוקרין אבל דדוי מדרין (אדר אמת "דוחין" אין מדרין לא? אמר אביי סיפא אתאן לתרנגולת, אמר אביי האי מאן דשחיט תרנגולת לכבשינהו לברעיה בארעא אי נמי נידל להו מידל דדילמא מנח להו לטופריה בארעא ועבר להו לסימנים: **מתני'** אין מילדין את הבהמה ביום טוב אבל מסעדין, ומילדין את האשה בשבת וקורין לה חכמה ממקום למקום ומחללין עליה את השבת וקושרין את הטיבור רבי יוסי אומר *אף חותכין *וכל צרכי מילה עושין בשבת: **גמ'** כיצד מסעדין? רב יהודה אמר אוחז את הולד שלא יפול לארץ רב נחמן אמר דוחק בבשר כדי שיצא הולד תניא כוותיה דרב יהודה *כיצד מסעדין אוחזין את הולד שלא יפול לארץ, ונופח לו בחוטמו, ונותן לו דד לתוך פיו כדי שינק אמר רשב"ג מרחמין היינו על בהמה טהורה ביו"ט היכי עביד? אמר אביי מביא בגד של מלח ומניח לה בתוך הרחם כדי שתזכור צערה ותרחם עליו, ומזלפין מי שליא על גבי ולד כדי שתריח ריחו ותרחם עליו, ודוקא טהורה אבל טמאה לא, מ"ט? טמאה לא מרחקא ולדא ואי מרחקא-ולדא לא מקרבא: מילדין את האשה וכו': מכדי תנא ליה מילדין את האשה וקורין לה חכמה ממקום למקום ומחללין עליה את השבת לאתויי מאי? לאתויי הא דתנו רבנן אם היתה צריכה לנר חבירתה, מדלקת לה את הנר, ואם היתה צריכה לשמן, חבירתה מביאה לה שמן ביד, ואם אינו ספק ביד מביאה בשערה ואם אינו ספק בשערה מביאה לה בכלי אמר מר אם היתה צריכה לנר חבירתה מדלקת לה את הנר פשיטא? לא צריכא בסומא-מהו דתימא כיון דלא חזיא אסור קא משמע לן איתובי מיתבא דעתה, סברא: אי איכא מידי, חזיא חבירתא ועבדה לי: אם היתה צריכה לשמן וכו': מיפוק ליה משום סחיטה? רבה ורב יוסף דאמרי תרוויהו אין סחיטה בשיער רב אשי אמר אפי' תימא יש סחיטה בשיער, מביאה לה בכלי דרך שערה *דכמה דאפשר לשנויי משנינן. אמר רב יהודה אמר שמואל חדה: כל זמן שהקבר פתוח בין אמרה "צריכה אני" *) בין לא אמרה "צריכה אני" מחללין עליה את השבת נסתם הקבר בין אמרה צריכה

*) סל"ח בין אמרה איני צריכה

בשר תפוח מפני שהוא מאכל לחיה, מים מגולין מפני שהן ראויין לתחול רש"ג אומר כל עצמן אסור לשהותן מפני הסכנה:

מתני' *כופין את הסל לפני האפרוחים כדי שיעלו וירדו, תרנגולת שברחה דוחין אותה עד שתכנס, מדדין עגלין וסייחין* (ה)אשה מדדה את בנה אמר רבי יהודה יאומתי בזמן שהוא נוטל אתר ומניח אתר אבל אם היה גורר אסור: **גמ'** אמר רב יהודה אמר רב בהמה שנפלה לאמת המים מביא כרים וכסתות ומניח תחתיה ואם עלתה עלתה מיתיבי *בהמה שנפלה לאמת המים עושה לה פרנסה במקומה בשביל שלא תמות פרנסה אין, כרים וכסתות לא? לא קשיא הא דאשר בפרנסה הא דאי אפשר בפרנסה: אפשר בפרנסה אין ואי לא, מביא כרים וכסתות ומניח תחתיה, והא *קא מבטל כלי מהיכנו: סבר מבטל כלי מהיכנו=דרבנן *צער בעלי חיים=דאורייתא ואתי דאורייתא ודחי דרבנן: התרנגולת שבחה וכו': דוחין אין מדרין לא, תנינא להא דת"ר מדרין בהמה חיה ועוף בחצר אבל לא את התרנגולת תרנגולת מאי טעמא לא? אמר אביי משום דמקפיא נפשה מצרחא מדרין בהמה וחיה ועוף בחצר אבל לא ברה"ר והאשה מדרה את בנה ברה"ר ואינ"ל בחצר ותניא אידך אין עוקרין בהמה וחיה ועוף בחצר אבל דוחין בהן שיכנסו הא גופא קשיא "אבל דוחין" אין עוקרין אבל דדוי מדרין (אדר אמת "דוחין" אין מדרין לא? אמר אביי סיפא אתאן לתרנגולת, אמר אביי האי מאן דשחיט תרנגולת לכבשינהו לברעיה בארעא אי נמי נידל להו מידל דדילמא מנח להו לטופריה בארעא ועבר להו לסימנים: **מתני'** אין מילדין את הבהמה ביום טוב אבל מסעדין, ומילדין את האשה בשבת וקורין לה חכמה ממקום למקום ומחללין עליה את השבת וקושרין את הטיבור רבי יוסי אומר *אף חותכין *וכל צרכי מילה עושין בשבת: **גמ'** כיצד מסעדין? רב יהודה אמר אוחז את הולד שלא יפול לארץ רב נחמן אמר דוחק בבשר כדי שיצא הולד תניא כוותיה דרב יהודה *כיצד מסעדין אוחזין את הולד שלא יפול לארץ, ונופח לו בחוטמו, ונותן לו דד לתוך פיו כדי שינק אמר רשב"ג מרחמין היינו על בהמה טהורה ביו"ט היכי עביד? אמר אביי מביא בגד של מלח ומניח לה בתוך הרחם כדי שתזכור צערה ותרחם עליו, ומזלפין מי שליא על גבי ולד כדי שתריח ריחו ותרחם עליו, ודוקא טהורה אבל טמאה לא, מ"ט? טמאה לא מרחקא ולדא ואי מרחקא-ולדא לא מקרבא: מילדין את האשה וכו': מכדי תנא ליה מילדין את האשה וקורין לה חכמה ממקום למקום ומחללין עליה את השבת לאתויי מאי? לאתויי הא דתנו רבנן אם היתה צריכה לנר חבירתה, מדלקת לה את הנר, ואם היתה צריכה לשמן, חבירתה מביאה לה שמן ביד, ואם אינו ספק ביד מביאה בשערה ואם אינו ספק בשערה מביאה לה בכלי אמר מר אם היתה צריכה לנר חבירתה מדלקת לה את הנר פשיטא? לא צריכא בסומא-מהו דתימא כיון דלא חזיא אסור קא משמע לן איתובי מיתבא דעתה, סברא: אי איכא מידי, חזיא חבירתא ועבדה לי: אם היתה צריכה לשמן וכו': מיפוק ליה משום סחיטה? רבה ורב יוסף דאמרי תרוויהו אין סחיטה בשיער רב אשי אמר אפי' תימא יש סחיטה בשיער, מביאה לה בכלי דרך שערה *דכמה דאפשר לשנויי משנינן. אמר רב יהודה אמר שמואל חדה: כל זמן שהקבר פתוח בין אמרה "צריכה אני" *) בין לא אמרה "צריכה אני" מחללין עליה את השבת נסתם הקבר בין אמרה צריכה

*) סל"ח בין אמרה איני צריכה

אין מדרין אותה אפי' בחצר משום דמקפיא נפשה ואע"פ ששאר בהמה חיה ועוף מדרין בחצר אבל לא ברה"ר תרנגולת אפילו בחצר לא אלא אמר לדרותם אפילו בחצר · והאשה מדרה את בנה ברה"ר וכ"ש בחצר והא דאמר ר' יהודה איטתי בזמן שנוטל אותה ומניח אותה אבל אם היה גורר אסור [הייטב] ברה"ר בלבד שאם נוטל התינוק רגלו אותה האחרת נמצא כמהלך אבל אם אינו נשען על רגליו אלא כשמדדתו גורר רגליו נמצאת נושאתו ברה"ר ואסור אבל בחצר מותר לטלטלו ולשאת אותו והא דאמר אביי מאן דשחיט תרנגולת ליכבשינה לברעתא בארעא · אי נמי תידלינהו דילמא סנה לתן לטופראה בארעא ועקרה לתו לסימנים הלכתא היא: **כתני'** אין מילדין את הבהמה ביו"ט אבל מסעדין כיצד מסעדין · רב יהודה אומר אוחז בולד שלא יפול לארץ והלכתא כמתני' · כיצד מסעדין אוחז בולד שלא יפול לארץ ונופחו לו בחוטמו ונותן דד לתוך פיו כדי שינק כו': וקיי"ל דמסעדין ומרחמין דתנינן ביו"ט אבל לא בשבת ומילדין את האשה בשבת וקורין לה חכמה ממקום למקום ומחללין עליה את השבת · ואסיקנא שמרלקת לה חברתה את הנר ואפילו אם היא טומא מותר להדליק לה נר בשבת דקיי"ל יתיבי מיתבא דעתה סברא אי איכא מידי חזיא חבראתא ועבדא לי · ואם היתה צריכה לשמן מביאה לה שמן כרב אשי דאמר מביאה לה בכלי דרך שערה ונעצה ביד כדרך המוציאין משקנא כמה דאית לשנויי משנינן ואם צריכה למאכל מביאין לה · מר זוטרא מתני אמר רב יהודה אמר שמואל היה כל זמן שהקבר פתוח · פירוש הקבר בית הרחם · בין אמרה צריכה אני ובין אמרה איני צריכה מחללין עליה את השבת · נסתם (חכלי) [הקבר] אמרה צריכה

כנ א מיי' פכ"ט מהל' שבת הלכה כט סמג לאוין סט טוש"ע ח"מ סימן שח סעיף לט:

כב ב מיי' פי"ח שם הלכה מז סמג שם טוש"ע שם סעיף מח:

כה ג מיי' פכ"ט שם הלכה כו סמג שם טוש"ע ח"מ סימן שם סעיף יט:

כו ד מיי' פי"ג מהלכות רוצח וש"ע הלכה יג סמג עשין פ פא ולאוין קסח טוש"ע ח"מ סימן ערב סעיף ט בהג"ה:

כז ה ו מיי' פכ"ט מהל' שבת הלכה כו סמג לאוין סט טוש"ע ח"מ סי' שח סעיף ט:

כח ז שם סעיף מח:

כט ח [מיי' פ"ג מהל' שחיטה הלי יד] סמג עשין סא טוש"ע י"ד סי' כד סעיף כ [וכרב אלפס מוקן פ"ב דף רפא]:

ל ט מיי' פ"ד מהל' יו"ט הלכה מז סמג לאוין עט טוש"ע ח"מ סימן שלב סעיף ג וסימן תקכב סעיף ג:

[נ"מ לכ:]

לא כ מיי' שם טוש"ע שם סי' ד:

לב ל ם נ מיי' פ"ב מהלכות שבת הלכה יא סמג לאוין סט טוש"ע ח"מ סי' של סעיף ג:

[כש"ע ח"מ סימן ש"ל סעיף ז פסק הלכתא כרבי יוסי וכן דעת הרמב"ם]

נוסח אחר

בדעות אחרות בגמרא ביו"ט

רבינו חננאל

לטלטלו: דג חפל אסור לטלטלו בשר בין חי ובין מליח מותר לטלטלו · ת"ר מטלטלין את העצמות מפני שהן מאכל לכלבים בשר תפוח מפני שהוא מאכל לחיה חוץ היא דתניא כוותיה דרב הונא מים מגולין מפני שהן ראוין לתחול · ותנינהא אלין הלכתא איננו אמת הכמים אם אפשר לה בפרנסה עושין לה פרנסה במקומה · ואם אי אפשר לה בפרנסה מביא כרים וכסתות ומניח תחתיה · וא"ם עלתה עלתה ואף על גב דמבטל כלי מהיכנו · מדרבנן היא · וצער ב"ח דאורייתא ואתא דאורייתא ודחה דרבנן · תרנגולת שברחה דוחין אותה עד שתכנס אבל

נוסח אחר

ילדות בשבת

נוסח אחר

מחלין את הולד בגי שתי יד בשבת

מיושבת

מחלוקת

מחלוקת של רב יהודה אמר שמואל בדבר ליבה

הגהות הב"ח

(ה) במשנה ותאשה מדדה: (ב) גמ' והלל אמרת: (ג) רש"י ד"ה מדדין וכו' ומסייעא ליה ומנגנא: (ד) ר"ח וסא קא מבטל וכו' לסחור בנין מבטל כלי מסיבנו מדרבנן אבל בעלי חיים: (ה) תוס' ד"ה קא"ל וכו' וכלא ריב משום וכו' סייע לפי שיוחר: [נ"מ מגי. הע"ג וש"ש מוספות ד"ה דמבטל]

(א) הגרה: (ב"ה דוחין) הגרות הגרא"ח מן מקל את המאור

גליון השס"ם

גמרא פיסוק ליה משום מחיסה · עיין לקמן דף קמה ע"א מוספות ד"ה בכנים:

לקמן קנ.

[מוספ' פכ"ו]

[נ"מ לעיל כפ"ג מג.]

לקמן קמה. ביה ל.]

רב נסים גאון

כדי שיתפרשו תחומין אחד מהביריו ראמינו בכך לענין עירובין של תחומים ושיתופם כי השרשים שהוא משלח בקרקע מוכיחים על הצבולים ועל פי זה אמרו שם בפסבת יום טוב (פרק לין נדין דף כה) הצובא מקפע רגליהן הרשיעא שהוא דבר שאין בו רוח חיים ובצמיחתו משלח שרשיו בארץ במשפט והרשעים מעקמין דרכיהם ואין הולכין בדרכיו של הקב"ה כמו שראוי להם לכן דרמם באפילה: צער בעלי חיים דאורייתא מה שאמר הקב"ה (שמות כג) כי תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו ואמרו בבא מציעא בפרק אלו מציאות (דף לג) מצוה מן התורה לפרוק דקסבר תנא דידן צער בעלי חיים דאורייתא ורבי יוסי הגלילי סבר צער בעלי חיים ופסבר (אביי) [רב יהודה] בכאן כתנא קמא דצער בעלי חיים דאורייתא ובמשלא כלי מהיכנו דרבנן משבחת לה בפרק כירה (לעיל דף מב) דתנן אין נותנין כלי תחת הגר לקבל בו את השמן ואמר רב חסדא אין נותנין כלי תחת התרנגולת לקבל בצחתה כו' ופירש רב יוסף משמא בכך ואמר הייגו משמא דרב חסדא דקא מבטל כלי מהיכנו יהא פרבנן היא: